

Министар одбране Драган

Нови сист



Фото ТАНЈУГ

Моја визија система одбране заснива се на визији савремене и модерне Србије, Србије чланице Европске уније, интегрисане у колективне системе безбедности, са војском која својом снагом може да гарантује мир и стабилност у региону и учествује са својим капацитетима у очувању глобалног мира, са војником који може пристојно да живи од свог рада и да се посвети своме послу без бриге за егзистенцију породице. Ако се Србија не модернизује, она нема шансе у 21. веку. То је једини начин да очувамо своју традицију и унапредимо квалитет живота.

ем вредности



У интервјуу поводом годину дана рада Владе Србије, министар одбране Драган Шутановац каже да је ово једна од успешнијих реформских година, иако је одлука о смањењу буџетских средстава знатно кориговала планове.

Визија система одбране којој тежимо биће испуњена када будемо имали и довољно средстава да боље опремимо Војску. Зато се држава мора определити на који начин ће издвајати средства предвиђена владиним меморандумом у износу од 2,4 посто друштвеног производа, како би планови јачања система одбране и оперативних способности Војске били остваривани.

□ Поводом годину дана рада Владе, које су њене одлуке посебно утицале на рад и функционисање система одбране?

– Свакако да је на систем одбране, великим делом утицала одлука о смањењу буџетских средстава за 26 одсто. Пре свега одразила се на улагање у опремање, на инвестиције и станоградњу.

Без обзира на ту чињеницу, сматрам да је ова година била једна од успешнијих реформских година за систем одбране. Влада је усвојила Стратегијски преглед одбране, затим Стратегију националне безбедности и Стратегију одбране, завршили смо рад на великом броју закона, а њиховим усвајањем у парламенту, које следи на јесен, завршавамо законодавну реформу система одбране.

Истакло бих одлуку парламента да подржи предлог владе за слање нашег медицинског тима у мировну мисију у Чад. То је можда и највећи спољнополитички подухват који је урадило Министарство одбране у дугом низу година које су за нама.

□ Шта још обележава рад Министарства у протеклих годину дана?

– Спроводимо реформу Војске Србије ради јачања оперативних способности. У том смислу Војска знатно доприноси стабилности стања на југу Србије и у КЗБ. Интензивно смо радили на завршетку базе на југу Србије, наставили још активније процес професионализације, наставили смо реформу школства и војног здравства, приводимо крају систематизацију и рационализацију у оквиру самог Министарства, чиме ћемо направити уштеде и побољшати квалитет рада, завршен је школски авион *ласта*, у оквиру расположивих средстава опремили смо Војску возилима и другом неопходном опремом, наставили са опремањем ВМА најсавременијом медицинском опремом и санитетским возилима, организовали 42. светско војно првенство у маратону, учествовали у организацији Универзијаде, помагали локалном становништву у изградњи путева, мостова, помогли организацију Егзита...

Желим да нагласим рекордан успех наменске индустрије на извозном плану, у чему је, свакако, велики допринос имао систем

одбране. У том смислу велики значај имали су сајам *Партнер* и наставак сарадње у извозу НВО. Такође, резултат изузетне спољнополитичке активности јесте велики број посета у земљи и иностранству, сарадња са свим земљама региона, организовање конференције начелника ГШ балканских земаља у Београду и посета потпредседника САД, чиме је потврђено да наш рад завређује пажњу у читавом свету.

□ С обзиром на смањење буџета, важан је податак да ли је повећан приход од услуга?

– Приход који је систем одбране остварио у протеклој години знатно је већи него што је био раније. Предњаци војно здравство, које је остварило знатна средства и представља озбиљан ресурс система одбране. Желимо да инвестицијама до краја године обезбедимо да војни здравствени систем буде финансијски аутономан, да може сам себе да издржава. Нажалост, и даље имамо капацитете, који уместо да доносе добит, односе средства из буџета.

Напомињем да су упозак у систем одбране Ваздухопловног завода „Мома Станојловић“ у Батајници и Техничког ремонтног завода у Чачку учињени веома квалитетни реформски потези, чиме смо зауставили пропадање те две институције. Оне имају перспективу и моћи ће да пружају услуге корисницима у земљи и у иностранству.

Техничко-ремонтни завод Крагујевац треба да прерасте у значајан регионални центар за уништавање убојних средстава и о томе већ разговарамо са заинтересованим партнерима из иностранства ради заједничких инвестиција у тај пројекат.

□ А колико сте задовољни услугама које систем добија?

– Убеђен сам да треба озбиљно да размишљамо о аутсорсовању одређених услуга које тренутно обављамо сами у систему одбране. Неприродно је да одређене војне установе, иако имају монополистички положај у систему, немају профит. Ангажовањем компанија које би нам пружале услуге, сигурно бисмо постигли уштеде.

Управо смо у фази завршетка пројекта санације војне установе Карађорђево. То је приоритетно, јер нас је та установа у прошлој години коштала готово шесто милиона динара, што указује да се са њом не газдује како треба.

□ Финансијска криза је кориговала планове. Професионализација је остала на листи приоритета. Од чега се још није одустало, упркос смањењу средстава?

– Драго ми је што су људи у Генералштабу, са генералом Милетићем на челу, на прави начин разумели важност спровођења процеса професионализације, као приоритет не само реформе у систему одбране већ и целокупног друштва. Улажемо највише напоре да са средствима која су нам дата тај посао завршимо до планираног рока, а то је крај 2010. године. Ако успемо биће то велики подухват, а ако се и продужи за неко краће време, то ће бити прихватљиво, имајући у виду да све зависи од финансијских средстава, која су у овој години умањена.

У обуку, школовање у земљи и иностранству, избор кадра, уводимо нови систем вредности, у коме ће свако моћи да одреди где су му границе и где је његово место у односу на оно што пружа систему.

Желим да истакнем и важност формирања Војномедицинског факултета. Поносан сам што ће, и поред одређених оспоравања, Војска Србије за шест година имати прву генерацију официра који ће бити оспособљени да буду лекари. То ће бити један од главних „брендова“ Војске у нашим међународним активностима.



Завршетак војне базе на југу Србије свакако је приоритет по питању инфраструктуре. Без обзира на смањење финансијских средстава и на све проблеме с којима смо се сусрели током градње, убеђен сам да ћемо током јесени отворити једну од најмодернијих база у целом региону.

□ *Смањено је и опремање Војске. Шта је набављено, а шта Вам је најжалије што није могло бити купљено?*

– Жао ми је што коначно нисмо ушли у набавку нових борбених оклопних средстава, пре свега точкаша, јер сматрам да је то насушна потреба система одбране. У току ове године у оквиру сарадње са Југимпортом – СДПР планирамо да у наш састав уведемо домаће оклопно возило лазар.

Међу набављеним, средства за телекомуникацију су највећа инвестиција, затим неборбена возила, ципови дифендер, нова путничка возила која нису купована дуги низ година, беспилотне летилице, опрема за војну полицију, пушке и друга опрема за Специјалну бригаду.

□ *Колико је реално очекивати реализацију пројекта обједињавања Министарства и Генералштаба на Бањици или на другој локацији?*

– Републичка администрација вапи за реорганизацијом и рационализацијом која ће омогућити да се влада концентрише на мањем броју локација, а да Војска Србије добије одговарајући простор где би били смештени сви сегменти Министарства, укључујући и Генералштаб.

Мислим да је то визија коју ће садашњи или други менаџмент морати да спроведе. Што се локације тиче, најбоље би било да буде на нашем земљишту, које има све потребне услове, сматрамо да је то на Бањици, близу ВМА.

□ *Скупштина Србије усвојила је одлуку о слању припадника Министарства одбране у мировну мисију у Чад? Таква одлука је значајан помак у нашим партнерским односима са онима који учествују у очувању глобалног мира. Медицински тим већ имамо у Конгу, а посматраче у Либерiji и на Обали Слоноваче. Шта се даље планира?*

– Свако ко мисли да се политика заснива само на пријатељству, греша. Наш интерес је да искористимо све могућности које пружа чланство у Партнерству за мир, да од тог имамо користи, те да ставимо своје ресурсе на располагање чланицама Партнерства.

Убеђен сам да је то наша будућност и да можемо да направимо оквир у коме би грађани Србије били безбедни, а да наши професионални припадници учествују у мисијама ван граница наше земље. У овом тренутку ми немамо капацитете за озбиљније учешће у некој мисији у свету. Желимо да створимо те капацитете, с једне стране, инфраструктурно у нашој новој бази на југу Србије, а с друге стране да на политичком плану, у државном врху, размотримо веће учешће припадника Војске Србије у очувању глобалног мира у свету.

□ *Рекли сте да нисмо довољно искористили могућности сарадње у оквиру Партнерства за мир. Када очекујете отварање наше канцеларије у Бриселу?*

– Очекујем да се тај проблем реши до јесени и да напослетку имамо много конкретнију сарадњу са свима који учествују у Партнерству.

□ *С обзиром на то да чланство у Алијанси није на дневном реду, како видите нашу безбедносну позицију као војно неутралне земље.*

– Моја активност у првих шест месеци ове године била је усредсређена на сарадњу у региону, од Анкаре до Беча... Имао сам прилику да разговарам са готово свим министрима одбране из региона, са великим бројем председника и премијера, како би сарадњу учврстили и подigli на виши ниво. Без обзира на то да ли ће Србија оста-

Интеграције

Интеграције ни на који начин не угрожавају наш национални интегритет и не стављају нас у подређени положај. Напротив, интеграције нам доносе могућност да учествујемо у одлучивању врло често и на форумима где се одлучује и о нашој судбини. Они који су данас против интеграција, не нуде ништа друго, него причу о митовима, али од митова се већ одавно не живи.

Косово

Мислим да свака борба за Косово губи смисао ако га Срби напуштају или ако немају бољи живот. Ту борбу је лако водити у Београду, али је много тешко у Грачаници. Док водимо ту борбу на међународном плану морамо имати у виду појединца који живи у некој енклави, радећи да њему буде боље и да се осећа безбедно.

ти неутрална или не, она мора да гради добре односе са својим суседима. У веома кратком року граничићемо се само са земљама чланицама НАТОа и, уколико не развијамо квалитетну билатералну сарадњу, бићемо и практично изоловани. То би било лоше не само за систем одбране!

Већина грађана и партија сматра да Србија, што је пре могуће, треба да се прикључи Европској унији и систему безбедности који постоји у оквиру ЕУ. Убеђен сам да се о томе не двоуми нико ко размишља о будућности Србије.

Интеграције ни на који начин не угрожавају наш национални интегритет и не стављају нас у подређени положај. Напротив, интеграције нам доносе могућност да учествујемо у одлучивању, врло често и на форумима где се одлучује и о нашој судбини.

Напашавам, ако се Србија не модернизује, она нема шансе у 21. веку. То је једини начин да очувамо своју традицију и унапредимо квалитет живота.

Велике цивилизације су пропадале баш зато што њихове вође нису разумеле време у коме су живели. Данас у свету земље које су најмодерније најбоље чувају своју традицију, а у исто време граде јасне претпоставке за даљи напредак друштва. Сматрам да треба да се уледамо на њих. Довољно је погледати да од истока до запада сви покушавају да ухвате корак модернизације и искажу своје посебности у заједничким интеграцијама. Ту мислим на сваку врсту врсту интеграција, па и безбедносне, јер то доноси бољитак нашим грађанима.

Сеvernoатлантска алијанса је политичко-војни савез у коме се доносе значајне одлуке за будућност света и економски напредак. На пример, уколико тражимо шансу за нашу одбрамбену индустрију, не треба да затварамо врата за наш даљи развој.

Они који су данас против интеграција, не нуде ништа друго, него причу о митовима, али од митова се већ одавно не живи.

□ *Имали сте више сусрета са највишим званичницима, од Кине до САД. Као и у земљама у окружењу. Какав сте утисак стекли о спољнополитичкој позицији Србије?*

– Да се изразим инжењерски, наша потенцијална енергија је много већа него што већина грађана то види, али нам кинетичка енергија није адекватна у односу на тај потенцијал. Ако бисмо мало убрзали себе, наша спољна политика и спољнополитичка позиција биле би много боље. Сви политичари из иностранства говоре да је Србија „кичка“ овог дела Европе и да без Србије не може да се успостави коначни безбедносни оквир на простору југоисточне Европе.

Оно што је лоше, а што међу политичарима и грађанима постоји, јесте чувени српски песимизам, по коме смо ми врло често слободни да сваку идеју о модернизацији и интеграцијама, сваку идеју која убразава неки процес, осудимо на самом почетку на пропаст, јер се сами плашимо шта тај процес може да нам донесе и како ћемо се снаћи у свему томе. Али ако се сналазе земље у окружењу и иду бр-



Мотивација

Решење сваког проблема даје нову енергију. И без обрзира на то што се ради пуном паром, нико од људи с којима радим није дошао да каже да је уморан. Нико се није пожалио, посебно не са помисли да је нешто узалуд. Ако вам на крају дана буде јасно да се оно што сте урадили, и у јавности и у систему вреднује на прави начин, то вам даје енергију да тако радите и сутра.

зим корацима, како по питању својих економија тако и животног стандарда, не видим зашто бисмо ми имали страх.

Подсећам да је својевремено у Србији вођена дебата да ли треба да се дозволи да кроз земљу прође пруга. И тада су неки политичари били скептични, верујући да ће њоме доћи „све зло“ света у Србију, без визије шта Србија добија том истом пругом. Уколико сада наставимо изградњу те фигуративне пруге сигуран сам да побеђујемо. У супротном, остаћемо само слепи колосек лепих жеља.

□ Једини сте српски министар са којим се потпредседник САД Бајден састао одвојено, а са председником Аустрије остали сте двоструко дужи мимо протокола? Састали сте се и са потпредседником Кине? Како сте то лично доживели?

– Најискреније, тек кад догађај прође, схватим тежину тога и на личном плану. Апсолутно сам свестан да су то веома позитивни сигнали упућени целокупном систему одбране. Драго ми је што се те позитивне ствари дешавају, убеђен сам да радимо квалитетно, али ми је стало да и онима у систему који понекад исказују песимизам уливамо позитивну енергију.

Наглашавам да је присуство високих официра Војске Србије на састанку са потпредседником САД израз поверења према систему одбране. Очекујемо убрзо нове посете из иностранства, министра одбране Кине, Турске...

□ На којој визији система одбране градите мотивацију и позитивну енергију коју преносите на сараднике?

– Моја визија система одбране заснива се на визији савремене и модерне Србије, Србије чланице Европске уније, интегрисане у колективне системе безбедности, са војском која својом снагом може да гарантује мир и стабилност у региону и учествује са својим капацитетима у очувању глобалног мира, са војником који може пристojно да живи од свог рада и да се посвети својој послу без бриге за егзистенцију породице.

Сматрам да је све то могуће, а веома важна претпоставка је да нема непотизма, да свако у складу са својим могућностима добија шансу од система. Сматрам да морамо много тога да урадимо како бисмо развили транспарентан систем вођења кадра кроз службу и да тиме уведемо коначно јасан систем вредновања и награде.

Подсећам да се у прошлости неретко дешавало да се људи унапређују само зато што су се нашли у правом тренутку на правом месту. Тога више не сме бити, јер то системски урушава наше друштво. Подсетићу, послали смо више војних изасланика ван земље, велики број официра на школовање у иностранство, а нисам добио готово ниједну притужбу на начин избора кандидата.

Чињеница да смо успели да вратимо поверење и углед војне

професије и да данас имамо рекордно велик број младих који желе да се школују у Војној гимназији и на Војној академији, да овога пута на основу квантитета можемо да подижемо и квалитет, довољан је показатељ да се систем одбране креће у правом смеру, да грађани Србије верују да је Војска део народа и да ради за добробит државе.

□ Шта Вас посебно испуњава задовољством када радите овај посао?

– Решење сваког проблема даје нову енергију. И без обрзира на то што се ради пуном паром, нико од људи с којима радим није дошао да каже да је уморан. Нико се није пожалио, посебно не са помисли да је нешто узалуд. Ако вам на крају дана буде јасно да се оно



што сте урадили, и у јавности и у систему вредније на прави начин, то вам даје енергију да тако радите и сутра.

Свакако да је за успех неопходан добар и уигран тим, а моје убеђење је да ми имамо најбољи и да се зато резултати нашег рада виде и ван граница наше земље!

О тим резултатима ми обавештавамо јавност и треба да се зна да смо и у односима с јавношћу направили велике искорак. Нисам сигуран да је од самог почетка постојало разумевање у систему, па и у самој Управи за односе са јавношћу за ово што радимо. Али данас наша управа може да се поноси што је наш веб сајт најбољи од свих сајтова сектора државне управе, са највећим бројем посета, што се „Одбрана“ чита и ван система, што имамо живу комуникацију са грађанством и што постоји све боље разумевање.

Проблем је што не наилазимо на адекватну подршку јавног сервиса, на шта не можемо да утичемо. Подсећам да, на пример, у Бугарској постоји један телевизијски канал који се бави само системом одбране и војском, на коме се промовишу традиционалне и нове вредности и грађани упознају са најновијим догађајима у систему одбране и у земљи, и у свету!

□ *Шта, ипак, обесхрабрује, али од чега се не одустаје?*

– Најтеже је усвојити нови систем вредности. Мислим да је то највећа кочница система одбране и реформе целокупног друштвеног система. Реченица у којој неко каже да је некада било боље показује да не жели да се суочи са стварношћу и временом у коме живи.

Свака могућност изласка из клишеа српског војника који не говори страни језик, који нема пасош, који никада није био у иностранству, који не користи савремена информатична и телекомуникациона средства, мења начин размишљања. Данас смо ми Србији поносни на наше војводе из Првог светског рата, а не желимо да кажемо да су се они школовали и у иностранству. Они који за себе кажу да су највећи националисти и критикују систем одбране што школује своје офицере у иностранству, не желе да признају да су се и ти препознати српски хероји школовали ван граница наше земље. Мислим да та дволичност мора да се промени, а људи који раде у систему схватају да свет иде даље и да се морамо убацити у тај воз који јури покрај нас.

За мене је изненађење када, у маси својих активности, чујем реченицу „Ви сте први министар који је то урадио“ – обратио се студентима Војне академије, био у посети центрима ВБА, летео на мигу 29, био на прослави чувене 250. ракетне бригаде која је оборила F-117, наложи формирање кадетског хора, помогао формирању војног медицинског факултета, добио подршку Владе за усвајање стратегија... инсистирао на томе да студенти током школовања путују ван граница наше земље, да промовишу наше вредности али и да усвајају вредности савременог друштва и упознају се са вештинама које имају њихове колеге...

□ *Да ли сте задовољни тиме докле се стигло у реформи?*

– Визија система одбране којој тежимо биће испуњена када будемо имали и довољно средстава да опремимо Војску како смо планирали. Ми морамо бити спремни за тај моменат и оно што сада радимо јесте да се Војска обучи и буде спремна за тај тренутак. Ста-

ри се крећу у добром смеру, систем смо стабилизовали, немамо ниједну аферу која није решена, први смо у држави у оквиру свог система кренули у обрачун са корупцијом и злоупотребима, инсистираћемо на томе и даље и доприносити стабилизацији односа како у држави тако и у региону.

Да бисмо били респектабилна оружана сила, нажалост, више није довољно, као у Његошево време, бити само јунак, неопходно је и „свијетло оружје“, а држава се мора одредити на који начин ће издвајати средства опредељена владиним меморандумом у износу од 2,4 посто друштвеног производа.

□ *Морамо поменути стамбену проблематику?*

– Прошле године решили смо око 1.400 стамбених питања, ове године имали смо жељу да решимо један велики број, али није било довољно средстава.

□ *На јавној расправи су предлози закона о Војнобезбедносној и Војнообавештајој агенцији, који ће модернизовати њихов рад и још више имплементирати спољну, демократску јавну контролу, али и унутрашњу, увођењем инспектора.*

– Коначно тај сегмент нашег рада мора бити законски уређен, да свима у Србији буде јасно шта те агенције раде, која је њихова сврха и на који начин се оне контролишу. Увођење генералног инспектората у агенције и војну полицију јесу процеси које је требало урадити још раније. То ће наићи на одређена неслагања оних који мисле да те службе треба да имају аутономију. Али руководства агенција и војне полиције схватају чему заједнички тежимо ради бољег рада. Када имате добру контролу, онда ће вам неко указати шта није добро. Коначно тако функционише сав демократски свет.

□ *Дипломатска борба за очување Косова се наставља. Како је помирити са интересима Срба у јужној српској покрајини и њиховог бољег живота?*

– Мислим да свака борба за Косово губи смисао ако га Срби напуштају или ако немају бољи живот. Ту борбу је лако водити у Београду, али је много тешко у Грачаници. Док водимо ту борбу на међународном плану морамо имати у виду појединца који живи у некој енклави, радећи да њему буде боље и да се осећа безбедно.

□ *Како оцењујете политичку сцену у Србији?*

– Нажалост једина смо земља у региону чија политичка елита не види исти циљ. У другим земљама промени се влада, али је циљ исти – побољшање стандарда, очување идентитета, уклапање у интеграционе процесе који су неминовни и неопходни. У Србији постоје политичари који немају такав циљ. Они сматрају да у школи треба искуључиво да се учи историја, а не да се размишља и припрема за будућност.

□ *Зближавање опозиције и Ваш коментар?*

– Немам апсолутно никакав страх од зближавања опозиције, јер опозиција у Србији је толико различита, не политички, јер је политички циљ долазак на власт, али када је реч о систему вредности они не могу да се договоре ни око чега.

□ *Како се одвија реорганизација Министарства одбране?*

– Нова систематизација и организација Министарства јесте најозбиљнији интерни подухват који ове године треба да завршимо. Нисмо задовољни брзином којом то радимо, али би још горе било да урадимо брзо а лоше, па да будемо још незадовољнији. Циљ нам је да урадимо најквалитетније могуће, а то изискује време. ■

Раденко МУТАВЦИЋ